

ПОДАТКОВЕ Й МИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Павлова О.В., аспірант

*Гуманітарний університет Запорізького інституту Державного
муніципального управління*

Одним з найважливіших важелів державного регулювання конкурентноздатності підприємств є система оподаткування. Аналіз стану промисловості, рівень податкового тягара підприємств показують, що існуюча система податків недостатньо орієнтована на рішення зазначеної вище проблеми.

Сучасна українська система оподаткування ніяк не може позбутися таких ознак, як непрозорість, суперечливість та незрозумілість законодавчих норм. Напевне має пройти ще не одне десятиліття і не одне покоління нових людей має прийти до влади в Україні, аби податкове законодавство стало прозорим, стабільним, соціально справедливим та економічно обґрунтованим[1].

Діюча податкова система дуже складна і не дає підприємствам чіткої орієнтації в тих напрямках діяльності, що дозволили б послабити податковий тягар. З двох основних функцій – фіскальної та стимулюючої – більше виконується перша, ніж друга.

На даний час в Україні проводиться реформа податкової системи. З прийняттям нового податкового кодексу, мабуть, будуть вирішені певні питання, у тому числі й стимулювання підвищення конкурентноздатності вітчизняних товаровиробників. Насамперед, повинен бути знижений загальний обсяг податкових вилучень для підприємств. Податкова політика держави повинна формуватися з урахуванням таких факторів, як величина державних витрат, рівень інфляції, динаміка обсягів виробництва, стадія економічного циклу [1].

При цьому важливо співвідношення цих факторів. Далеко не завжди, коли є необхідність збільшення державних витрат, уряд повинен йти по шляху збільшення податків. Досвід провідних країн показує, що зниження їхнього рівня, як правило, стимулює виробництво, збільшує масу прибутку й, отже, викликає зростання доходів держави.

В умовах сьогоденної України, де одночасно спостерігаються й спад виробництва, і ріст інфляції, зменшення податкового преса на товаровиробників - єдиний реальний шлях удосконалювання податкової системи.

Розмір загального обсягу податкових відрахувань зараз досить великий, що не дозволяє підприємствам, особливо великим і середнім, акумулювати власні кошти для рішення тих або інших інноваційних проектів. Важко жадати від них також, щоб вони використали амортизаційні відрахування на

розширення виробництва, тому що в них хронічно не вистачає оборотних коштів [2].

Використання різних кредитних джерел знову впирається в значну неплатоспроможність підприємств. Що ж стосується різних державних програм, їх коштів, природно, недостатньо для загального піднесення промисловості й підвищення конкурентноздатності окремих господарюючих суб'єктів. Тому зміцнення податкової дисципліни через удосконалювання самої податкової системи - шлях поліпшення умов інвестування, а отже, важливий фактор підвищення конкурентноздатності підприємств.

Звичайно, повинна бути послідовно перетворена в практику ідея сформування оптимальної податкової політики, орієнтованої на підвищення конкурентноздатності підприємств. Держава повинна підтримати за допомогою податкових звільнень і зниження рівня податків тих товаровиробників, які зараз здатні створювати, реалізовувати й обслуговувати конкурентноздатну продукцію. Особливо це важливо для машинобудування, тому що саме експорт його продукції - це ріст валютних надходжень і зміцнення економічної безпеки країни.

Головним критерієм такої податкової політики повинна стати конкурентноздатність підприємств, обумовлена вмінням його самого використати як свої внутрішні можливості, так і умови функціонування свого ринку. Держава ж у цьому випадку одержить більший дохід за рахунок збільшення обсягу виробництва й реалізації продукції таких підприємств [2].

Не менш важливим державним інструментом регулювання конкурентоспроможності є використання експортно-імпортних тарифів і митної політики для стимулювання вітчизняного виробництва й конкурентноздатності продукції.

Основний акцент у роботі зі становлення нової системи зовнішньоекономічного регулювання робиться на розширення практики застосування економічних, тарифних методів регулювання при зниженні частки кількісних обмежень експорту й імпорту. Але, з іншого боку, лібералізація нетарифного регулювання компенсується іншими формами контролю. Насамперед, мова йде про обов'язкову експертизу з боку незалежних (від постачальника й замовника) фірм, які можуть підтвердити, що експортований товар, відповідає характеристикам і специфікаціям, передбаченим контрактом. Це також дозволяє перевіряти обґрунтованість цін на товари.

Однак перспектива поліпшення конкурентних позицій вітчизняних експортерів на своїх ринках цілком реальна, якщо держава зможе на практиці здійснювати на законодавчому рівні підтримку підприємств, які експортують конкурентноздатну продукцію. У сукупності з тенденцією вирівнювання внутрішніх і світових цін на товари й послуги в Україні та зміною структури потреб внутрішнього ринку, що пов'язано зі скороченням попиту на сировинні ресурси, то це може істотно позначитися на конкурентноздатності українських підприємств [1].

Важливе значення для забезпечення конкурентноздатності вітчизняних підприємств має вдосконалення українського законодавства, податкової

системи та зближення їх з визнаними нормами, що діють у сфері міжнародного економічного обігу.

Література:

1. Податкова система: Підручник. 3-тє видання, виправлене і доповнене/ За загальною редакцією С.М. Онисько. – Львів: «Магнолія Плюс», видавець В.М. Піча, 2006. – 336с.
2. Микитенко С.В. Економічні методи державного регулювання конкурентоспроможністю підприємств. Львів: Світ, 2001. – 416 с.